

Список використаних джерел

1. Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки» / Авт. кол. А.С. Гальчинський, В.М. Гець та ін. Нац. ін.-т страт. дослід., Ін-т екон. Прогнозування НАН України, Мін-во економіки та з питань європ. інтегр. України. Київ: ІВЦ Держкомстату України. 2004. 416 с.

УДК 338.312

Шиян Д.В., д.е.н., професор; Гончарова К.І., аспірант
Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця
(Харків, Україна)

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СОНЯШНИКУ

В останні роки сільське господарство України досягло певних успіхів в своєму розвитку. В першу чергу слід відмітити позитивні тенденції в збільшенні виробництва продукції рослинництва. Валова продукція галуззі рослинництва у постійних цінах 2010 року в сільськогосподарських підприємствах у 2018 році збільшилась порівняно з 1999 року у 2,81 рази. За цей же період виробництво зернових та зернобобових культур збільшилось з 24,5 млн.т до 73,4 млн.т у 2019 році, а їх урожайність з 19,7 ц/га до 49,9 ц/га. Подібні тенденції є свідченням суттєвих інвестицій не тільки капіталу, а і інноваційних технологій та методів організації виробництва..

Саме слово “інновація” походить від латинського “інноваре” (“відновлення”, “оновлення”). Англійське слово та поняття “innovation” відповідає нашому “введення нового” чи “введення новацій”. Тобто практичне використання новації з моменту її виробництва та розповсюдження у якості нових продуктів або послуг є нововведенням (інновацією). [1].

В економічній літературі немає єдиного визначення інновації. Засновник інноваційної теорії, Йозеф Шумпетер запропонував концепцію інновацій, де він розглядав інновацію в динаміці, як інноваційний процес, а саме: «виготовлення нового продукту, а не «новий» продукт – упровадження нового методу, а не «новий метод»; освоєння нового ринку; отримання нового джерела сировини» [2].

Що стосуються індикаторів інноваційності виробничого процесу в сільському господарстві то [3] пропонується виділяти наступні:

1. Технологічні, пов'язані з оптимізацією використання матеріальних оборотних засобів.
2. Технічні, пов'язані з використанням необоротних активів.
3. Мотиваційні, пов'язані з розвитком системи матеріального стимулювання працівників підприємства.
4. Управлінські та маркетингові, впровадження яких супроводжується змінами в накладних витратах, що включаються в собівартість реалізованої продукції.

З нашої точки зору рівень інноваційності виробництва окремих сільськогосподарських культур може характеризуватись наступними показниками:

1. Урожайність культури ц/га.
2. Рівень витрат на 1 ц/грн насіння, оплата праці, амортизації.

Підставами для подібного висновку стали результати проведеного дослідження на прикладі сільськогосподарських підприємств Харківської області за даними 2019 року. Досліджувався взаємозв'язок рівню урожайності соняшнику та рівня витрат на 1 ц продукції по окремим статтям. Ознакою інноваційної, з нашої точки зору є саме падіння величини витрат в розрахунку на одиницю виробленої продукції водночас з зростання рівня урожайності. Результати групування 500 підприємств які займались виробництвом соняшнику наведені в таблиці.

В даному випадку ми маємо чітку тенденцію до падіння рівня витрат на 1 ц соняшнику по обраним статтям. Особливо чітко дана тенденція відмічається по статті витрат «Оплата

праці». Це є доказом підвищення ефективності використані персоналу підприємства та рівня продуктивності праці.

Таблиця

Вплив рівня урожайності на ефективність окремих статей витрат у сільськогосподарських підприємствах Харківської області у 2019 році

Урожайність, ц/га	Витрати на 1 ц по статтям			Коефіцієнт інноваційності
	вартість насіння	оплата праці	амортизація необоротних активів	
до 15	125,0	35,2	34,8	0,605
15,1-20	86,2	34,7	56,7	0,731
20,1-25	76,0	25,9	52,4	0,874
25,1-30	69,8	31,6	52,3	0,954
30,1-35	66,0	26,3	46,1	1,101
35,1-40	64,6	34,3	57,2	1,118
40,1-45	61,6	25,6	40,1	1,318
більш 45	53,7	13,3	32,6	1,640
По області	69,3	28,4	49,6	

Джерело: статистична звітність сільськогосподарських підприємств

З метою математичної констатації даних залежностей було запропоновано визначення коефіцієнту інноваційності, який враховує урожайність соняшнику з питомою вагою 0,5 а з іншого боку рівень витрат по наведеним статтям з сукупної питомою вагою також 0,5. При цьому всі показники переводились в співставний розмір шляхом їх порівняння з середньою величиною по сукупності. Зростання коефіцієнта інноваційності повинна свідчити про підвищення ефективності діяльності підприємства, за рахунок в першу чергу технологічних та організаційних факторів. В даному випадку ми маємо саме таку тенденцію.

Список використаних джерел

1. Хомік В.В. Теоретичні дослідження інноваційної активності регіону / В.В. Хомік [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_5/26.pdf.

2. Шумпетер Й. Теория экономического развития [Текст] / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1992. – 231 с.

Смулка О. І. Відображення інноваційних процесів у витратах сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 71–76.

UDC 338

Chaikina A., PhD in Economics, Associate Professor

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic» (Poltava, Ukraine)

SELF-MANAGEMENT AS A MECHANISM OF MANAGER ADAPTATION TO THE ENVIRONMENT CHALLENGES

Managers activity is always changeable, needs a lot of skills and knowledges about all business processes at the enterprise. That is why working day of a manager could be more that 12 hours, consist of many tasks, meetings not only with partners, consultants, consumers but with his personnel. And we need to remember that manager as a leader take all risks and responsibility about results of enterprise activity on himself. So, a lot of managers argue that they don't have much time, their work is really stressful, and they ask themselves: why in a day only 24 hours but not 48 or even more.